

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

**DĖL PSICHOLOGINĖS SOCIALINĖS REABILITACIJOS PASLAUGŲ PRIKLAUSOMIEMS
NUO PSICHOAKTYVIŲ MEDŽIAGŲ ASMENIMS FINANSAVIMO MODELIO**

2019-07-23 Nr. NV-2139

Vilnius

Rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Tikslas – pristatyti Psichologinės socialinės rehabilitacijos paslaugų priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų asmenims finansavimo modelį (Modelis).

Dabartinė situacija:

Nuo 2005 m. iki 2020-11-30 psichologinė socialinė rehabilitacija priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų asmenims finansuojama įgyvendinant projektus (2005-2008 m. – iš valstybės biudžeto lėšų (3,02 mln. eurų); 2009-2013 m. – iš ES paramos lėšų (9,63 mln. eurų); 2013-2020 m. – iš ES paramos lėšų (12,5 mln. eurų). Projektų įgyvendinimą koordinavo ir koordinuoja Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas (NTAKD). Šiuo metu finansavimas skiriamas 13 psichosocialinės rehabilitacijos centrų (Centras), 175 apgyvendinimo vietoms (apie 60 proc. visų esamų vietų). Iš viso veikia 14 Centrų su 296 apgyvendinimo vietomis. Nuo 2015 m. Centrai privalo įgyti licencijas trumpalaikiai socialinei globai ir atitikti nustatytus reikalavimus.

Psichologinė socialinė rehabilitacija Centruose vykdoma pagal su NTAKD suderintas psichosocialinės rehabilitacijos programas (trukmė iki 18 mėn.). Paslaugos teikiamos motyvuotiems asmenims, kreipimosi metu nevartojantiems psichoaktyviųjų medžiagų. Didžioji dalis asmenų dalyvauja programose po pakaitinio ar kitokio gydymo. Apie 30-40 proc. paslaugų gavėjų baigia programą (atitinka ES šalių statistikos rodiklius), iš jų apie 40 proc. įsidarbina, 25 proc. užsiregistruoja užimtumo tarnyboje, dalyvauja profesinio mokymo programose.

Esmė, nauda. SADM parengė ir teikia:

- **Modeli**, pagal kurį siūloma priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų asmenų psichologinę socialinę rehabilitaciją koordinuoti ir finansuoti centralizuotai, skiriant tam lėšas ir pavedant koordinavimo ir administravimo funkciją NTAKD.

Pagal Modelį: Centras, pretenduojantis gauti finansavimą, kreipiasi į NTAKD ir pateikia paraišką (nurodant teikiamų paslaugų kainą per mėn.) bei dokumentus, patvirtinančius, kad turi įgijęs licenciją ir kt. NTAKD, įvertinęs pateiktą informaciją, sudaro sutartį su Centru dėl ketinimo finansuoti paslaugas pagal sutartą vietų (kvotų) skaičių, finansavimo dydžius. Asmuo, pageidaujantis gauti psichologinę socialinę rehabilitaciją, kreipiasi į pasirinktą Centrą, pateikdamas prašymą ir reikiamus dokumentus. Centras kiekvienam mėnesiui pasibaigus, pateikia NTAKD suteiktų pagal sutartį paslaugų išlaidų ataskaitas. NTAKD apmoka Centrai patirtas išlaidas pagal pateiktas ataskaitas, neviršijant sutarto finansavimo dydžio ir vietų (kvotų) skaičiaus.

Siūlomas maksimalus išlaidų asmeniui finansavimo dydis per mėn. (apskaičiuotas įvertinus išlaidas psichologinei socialinei rehabilitacijai, įgyvendinant ES paramos lėšoms finansuojamą projektą, ir socialinių paslaugų teikimą reguliuojančių teisės aktų reikalavimus) – 1000 eurų. Šį dydį sudaro asmens išlaikymo kaštai, personalo darbo užmokestis, išlaidos kitoms prekėms ir paslaugoms. Dydį siūloma kasmet peržiūrėti, įvertinus Lietuvos statistikos departamento skelbiamą informaciją apie vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokyčius. Finansavimas būtų skiriamas asmens nepertraukiamai psichologinei socialinei rehabilitacijai finansuoti iki 18 mėn., ne dažniau nei 2 kartus per 3 metus.

Siūloma NTAKD administravimo išlaidoms numatyti 3,5 proc. nuo paslaugoms finansuoti numatytų lėšų.

Numatomas lėšų poreikis: 3,105 mln. eurų metams.

Finansavimas numatomas 250 vietų/kvotų per metus, t.y. apie 85 proc. visų esamų vietų.

Siūloma Modelio įgyvendinimo pradžia – 2021-01-01 (iki 2023-07-01 tęsiant paslaugų finansavimą ES paramos lėšomis).

Igyvendinant Modelį bus sukurta tvari ir sėkmingai išbandyta praktikoje psichologinės socialinės reabilitacijos priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų asmenims teikimo sistema ir užtikrintas jos finansavimas, taip užtikrinant paslaugų tęstinumą ir kokybę.

Ivertinus psichologinės socialinės paslaugų finansavimo alternatyvas bei siekiant mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti paslaugų tęstinumą, siūloma iki 2023-07-01 tėti šių paslaugų finansavimą ES paramos lėšomis, taikant Modelyje siūlomas priemones ir numatant didesnį finansuojamų vietų skaičių (vietoj dabar finansuojamų 175 vietų, didinant iki 250 vietų). Per šį laikotarpį planuojama parengti teisinę bazę ir numatyti finansines galimybes nuo 2023-07-01 paslaugas finansuoti valstybės biudžeto lėšomis.

• **Vyriausybės pasitarimo protokolinio sprendimo projektą**, kuriame siūloma:

- 1) Pritarti SADM parengtam Modeliui;
- 2) Pritarti siūlymui Modelio koordinavimą ir administravimą pavesti vykdyti NTAKD.
- 3) Iki 2023-07-01 tėti psichologinės socialinės reabilitacijos paslaugų Centruose finansavimą ES paramos lėšomis, numatant galimybę šias paslaugas finansuoti papildomai valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšomis.
- 4) Pavesti SADM kartu su Finansų ministerija užtikrinti reikalingas ES paramos lėšas psichologinės socialinės reabilitacijos paslaugoms finansuoti.

Derinimas. Modelis parengtas pagal socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu sudarytos tarpžinybinės darbo grupės siūlymus. Modelis suderintas su NTAKD, SAM, Finansų ministerija.

Atitiktis Vyriausybės programai – atitinka Vyriausybės programos skirsnį „Sveikatos apsauga“, „Šeimos puoselėjimas“, „Atsakingas viešųjų finansų valdymas“ nuostatas ir siekius formuoti pagalbos priklausomiems ir norintiems atsisakyti žalingų įpročių asmenims sistemą; padėti keisti darbingo amžiaus ir sveikų išlaikytinių psichologiją į motyvaciją keisti gyvenimo būdą, gydytis nuo priklausomybės ligų, įsidarbinti; didinti patiriančių socialinę riziką asmenų poreikiams labiau pritaikytą kompleksinių sveikatos ir socialinių paslaugų, psichologinės pagalbos prieinamumą; sumažinti finansinę priklausomybę nuo ES paramos ir kt.

Modelis parengtas įgyvendinant Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 1.4.2 darbo 3 priemonę „Psichologinės socialinės reabilitacijos paslaugų finansavimo modelio, taikomo trumpalaikės socialinės globos įstaigose socialinės rizikos asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų reabilitacijos paslaugų, sukūrimas“ (vykdytojai SADM, SAM; terminas 2018 m. IV ketv.).

Dalykinio vertinimo išvada.

Siūlome klausimą **svarstyti Vyriausybės pasitarime.**

Socialinės politikos grupės patarėja
tel. 8 706 63853, el.p. daiva.buivydaite@lr.lt

Daiva Buivydaite-Garbštienė